

# דברי מאיר

מאוצרותיו של הגאון רבי מאיר סנדר שליט"א

מו"צ בירושלם תובב"א ומוח"ס 'דברי מאיר' ועוד

בס"ד

אדר א' התשפ"ד

גליון מס' 69

השיעור השבועי בהלכה ואגדה

של מורנו שליט"א

אי"ה מדי יום רביעי בשעה 18:15

בבנין הישיבה הגדולה 'חכמת שלמה'

רח' ההיד"א 21, בית וגן - ירושלים

## אמר רבי מאיר

המאמר החודשי

ממורנו שליט"א



מי שהוא טוב ושמח

- יהיה טוב ושמח!...

< המילים האחרונות של הרמ"א בחלק או"ח

אנחנו נכנסים כעת לחודש אדר א' שהוא חודש נדיר ביותר, שהרי הוא חל רק בשנה מעוברת וכמאמר העולם: "מה מולידה שנה מעוברת? פורים קטן"... וצריך לדעת ולנצל חודש זה שהוא נדיר, וכבר אמרנו שכל החודש הולך אחרי חג שחל באותו החודש, וממילא היות יש בחודש זה חת "פורים קטן" שהוא יום שלא אומרים בו תחנון - **כמבואר בשו"ע (סי' תרצ"ז ס"א), ויתר על כן כתב הרמ"א (שם):** "וי"א שחייב להרבות במשתה ושמחה בי"ד באדר ראשון (סור בשם הרי"ף), ואין נוהגין כן ומ"מ ירבה קצת בסעודה כדי לצאת ידי המחמירים וטוב לב משתה תמיד (הג"מ בשם סמ"ק)", **וכתב הרמ"ב (שם):** "מ"מ ירבה וכו' - בהגהת תשב"ץ כתב דיש להרבות ורבינו יחיאל מפריש (פריז) רגיל להרבות ולהזמין בני אדם וזהו שסיים הרמ"א וטוב לב משתה תמיד היינו שטוב להרבות לכבוד הנס שנעשה בעתים הללו" - **וכן מסתיים הרמ"א או"ח!**

**וכבר רמזו על זה צדיקים שהרמ"א מתחיל (סי' א' ס"א):** "שיייתי ה' לנגדי תמיד הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר עומדים לפני אלהים", ומסיים: "וטוב לב משתה תמיד", **ועל זה רמז הכתוב:** "ושני תמידים כהלכתם" - היינו שהאדם תמיד צריך לשים לנגד עיניו כל הזמן את ה' שזה ה"תמיד" הראשון: "שיייתי וכו' תמיד", ואת השמחה בעבודת ה' שזה התמיד השני: "וטוב וכו' תמיד", וזהו: "כהלכתם" - היינו שע"י זה הוא יזכה לקיים את כל ההלכות! ולכן זה תחילת וסוף השו"ע! והבן!

ועכ"פ רואים

מדברי הפוסקים

הנ"ל שיש ענין

לשמח בפורים קטן ולהרבות בסעודה לפחות

לפי חלק מהקדמונים, וא"כ זה משפיע

השפעות של שמחה לכל החודש וכמו שאמרנו

תמיד שהחג שחל באותו החודש משפיע על כל

החודש, וממילא כל חודש זה הוא בבחינת

שמחה קטנה כזאת, וכעין פורים קטן.

< **"אם תיטיב - שאת!"**

יש לציין שהשמחה היא מעלה גדולה

בעבודת ה' יתברך, **וכמו שכתב רבינו**

**הרמב"ם זיע"א, וכמאמר הכתוב (כי תבוא):**

"תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה"

שמחה, אמן!

## אור התאים

פרקי חיים מרובותינו הקדושים

שיום פקידת שנתם בהודש זה



ביום ג' אדר א' חל היארצייט של רבה של ירושלים מרן הגאון ר' אליהו דוד רבינוביץ - **תאומים זיע"א** (נפטר בשנת תרט"ה), מנוחתו כבוד בהר הזיתים בירושלים, לשעבר הוא היה רבה של מיר ופוניבז' שבליטא [בהתחלה הוא היה רבה של פוניבז' ואח"כ הגיעו בני מיר וביקשוהו לבוא אליהם, ומסופר שהוא הסכים לבני מיר שהוא יבוא אליהם כי הם הבטיחו לו תנאים יותר טובים, אך בני פוניבז' שרצו אותו מאוד לא יתירו והעלו את משכורתו גם כן ולכן הוא נשאר שם, עד שהוא שמע יהודי אחד פשוט שקבע עם חברו דבר מה בענייני מסחרו וביטל את העסק באמרו: "אם לרבה של העיר מותר לבטל הסכמים (שהרי הוא קבע עם בני מיר שהוא מגיע אליהם) ודאי שלי מותר!" **מיד הוא עזב למיר באמרו: "אם ע"י כך יש חילול ה' ודאי שאסור לי להישאר כאן!"]**. על גודל חיבתו למצוות מעדי הוא בעצמו בספר נדיר שהוא חיבר [ונראה לי שזה הגדול היחיד שכתב על עצמו את הנהגותיו וזה נפלא!] בשם "נפש דוד" [הוא חיבר עוד ספרים רבים ביניהם: "עובר אורח" על שו"ע אורח חיים (שיצא בשנים האחרונות במהדורה מפוארת ע"י הרב דניאל ביטון שליט"א) ועוד] **שבו הוא מספר על הנהגתו בכל מצוה ומצוה, למשל:** על מצות סוכה הוא כותב שהיא היתה חביבה עליו כל כך עד שהוא לא עזב את הסוכה אלא לצרכי ציבור דחופים מאוד (עיי"ש בלשונו הזהב), ועל מצות תנוכה הוא כותב שהוא יש לו ומד כל הזמן מול הנרות ולא יוכל היה להיפרד מהם ומלהביט בהם (כ"ל), ועל מצות מזוזה הוא כותב שמתי שהוא היה נוסע למושבות הוא היה לוקח עמו מזוזות קטנות וכן מסמרים קטנים ולפעמים גם פטיש קטן כדי לקבוע במקומות שאין מזוזה כדי שהם יהיו לא יחיו בלי מזוזה, והוא מספר שלפעמים גם לא שילמו לו על המזוזות והוא מחל להם (עיי"ש). **מן הראוי לציין על מצות מזוזה** מה שכבר אמרתי פעם: איתא בגמרא (פסחים ד' ע"א) "מזוזה חובת הדר", וביאור העניין הוא שמי שגר בבית גם באופן שהוא שוכר או שואל ואינו בעלים על הבית הוא זה שחייב במזוזה, וכבר אמרתי פעם שהרמ"ב מביא בשם המג"א שבארץ ישראל הוא חייב מיד במזוזה, ולכן יש להיזהר מיד כשמגיעים לצימר וכדו' לבדוק שיש שם מזוזה, והטעם לזה שבא"י זה נקרא קביעות מיד, משא"כ בחו"ל שעד ל' יום הוא פטור ממזוזה ורק לאחר ל' יום יש לו חיוב להניח מזוזה, כי בחו"ל עד ל' יום אין זה נחשב קביעות. **יש עוד עניין גדול מאוד במזוזה** שמובא בפוסקים על השו"ע יו"ד (הל' מזוזה) בשם האריז"ל שמתני שאדם יוצא מהבית יש לו להניח ידו על המזוזה וע"י כך הוא ניזכר בה' בכל עת, ונהגו לנשק את היד כי היא נגעה בדבר קדוש [אתמול הייתי באיזה שמחה כאן בירושלים וראיתי שם אדמו"ר גדול בשם האדמו"ר ממשכנות הרועים שליט"א (כנו של הגה"צ ר' בנימין זיע"א, ואחיו של האדמו"ר המקובל מפריסוב שליט"א שראיתיו היום כאן סמוך לבית וגן). **הוא חייש את המזוזה בכל מקום בבניין שהוא נכנס אליו והניח ידו עליה ונישק והיה לו צער שלא מצא בכניסה הראשית את המזוזה למרות שהיה שם** (היא התחבאה ליד הציור של הדלת) ורציתי לומר לו היכן היא כי ראיתי שהיה לו צער מזה והוא נאנח ואמר: "אין הוא מזוזה!" לאחר שהוא חיפש הרבה, ורואים כאן כמה הצדיקים מחבבים את המצוות]. זיע"א.

## תוצבה

מתוך 'השיעור השבועי' של מורנו שליט"א: ח' אדר א' התשפ"ב - גליון מס' 184

ומגדל העונש נלמד את גודל השכר, **התחדש לי [בדרך הילוכי] חידוש נפלא בדרך דרוש: כתוב בפסוק (בראשית):** "ויאמר ה' לקין למה חרה לך ולמה נפלו פניך הלא אם תיטיב שאת ואם לא לפתח חטאת רובץ", והיינו: "אם תיטיב" - יהיה לך טוב ושמח וכמאמר הכתוב הנ"ל: "וטוב לב משתה תמיד" - אז "שאת" - תוכל לשאת את כל מה שעובר עליך! וכך תוכל לעבוד את ה' ולשאת את עצמך מעלה מעלה! "ואם לא" - אם לא תהיה טוב לב ושמח אלא תהיה עצוב רח"ל - "לפתח חטאת רובץ" - זה יכול להביא אותך ח"ו לכל החטאים החמורים! **וכמו שמביאים בשם הרה"ק ר' אהרן הגדול מקרלין זיע"א שהיה אומר:** "השמחה אין היא מצוה בפני עצמה, אמנם המצוות שהיא מביאה אליהם אין ערוך להם - העצבות אינה עבירה בפני עצמה, אמנם העבירות שהיא מביאה הם עד לשאול תחתית!..." והיינו שאדם שהוא שמח מגיע לכל המצוות ואדם שהוא עצוב יכול להגיע לכל העבירות ר"ל, וזאת נשים אל לבנו שמדובר על קין שהרג את אחיו ואפילו הכי אמר לו ה' שאם יטיב ויהיה שמח ה' יישא את עונו ויכפר לו!

< **מעלות השמחה**

**יש מעשה על הרה"ק ר' יחזקאל מקוזמיר זיע"א שהגיע אליו חוטא אחד גדול מסוגך על**

חטאיו רזה וצמוק

ושאלו איך יכפר על

חטאיו הרבים?

השיבו רבינו בגערה:

**"את הנשמה שלך**

**כבר הרגת! ועת**

**אתה רוצה להרוג**

**גם את הגוף שלך?**

**אלא, תעשה**

**תשובה מתוך**

**שמחה ויכופר**

**לך!..." ואולי זה סוד**

**דברי הגמרא סוכה**

**(נ"ג):** "אלו ואלו

אומרים אשרי מי

שלא חטא ומי שחטא ישוה וימחול לו", והיינו

שעל ידי שמחה זו של מצוה של שמחת בית

השואבה היה מתכפר לכולם עונותיהם והיו

מגיעים לדרגת רוח הקודש - **וכמבואר**

**בירושלמי (מובא בתוס' סוכה נ"ג ד"ה חז) שמשם**

**שואבים רוח הקודש, ושיונה הנביא מעוליו רגלים**

**היה ובשמחת בית השואבה שרתה עליו שכינה!**

וממילא זה סוד החודש הזה להיות בשמחה

על הניסים שהיו בזמנים אלו, **ונזכר בעז"ה**

**לכל הישועות לכלל ולפרט, ויתקיים בנו**

**הכתוב (תהילים):** "אור זרוע לצדיק ולישרי לב

שמחה, אמן!



< מורנו שליט"א מגיש לכ"ק אדמו"ר מקוזמיר שליט"א כמה מהקונטרסים שחיבר והו"ל בס"ד צילום: מתתיהו גולדברג

### קאורי האש

סיפורי מופת והנהגות קודש  
מגדולי ומאורי הדור שליט"א



### אזרה - זו תורה

מכתבי תשובות  
של מורנו שליט"א

מכתב תשובות  
בענינים שונים - ב

המשך המכתב שהובא בגליון הקודם -

האש שליט"א (נולד בח' אדר א' התרצ"ה), בנו ממשיך דרכו של הרבי החלוקת  
היושע' זי"ע, בעל סדרת הספרים הנפלאים 'מבשר טוב' - למעלה  
ממאה! - על הש"ס, התורה, המועדים, הלכה, אגדה, חסידות ועוד  
ועוד, בשלל נושאים ובכל מקצועות התורה [אפילו הסכמותיו לספרים  
של אחרים הן ארוכות, מלאות וגדושות בד"ת], זקן מועצת גדולי התורה  
של אגודת ישראל ונשיא מוסדות של תורה וחסד רבים.  
הרבי שליט"א נולד וגדל בפולין, וכשפלטו הנאצים ימ"ש לשם  
ברחה המשפחה למזרח פולין, משם הגולו לסיביר ע"י ברית המועצות,  
בהמשך הצטרף עם אחיו לילידי טהראן, ואז הגיע לארץ וגדל בבית  
דודו הרבי מסקרנביץ זי"ע, ונשלח לישיבת פוניבז' שם ינק מתורתם של  
ראשי הישיבה מרג"ר דוד פורבסקי והג"ר שמואל רוזובסקי זצ"ל.  
בהגיעו לפרקו נשא לאשה את בתו של הגרא"מ באב"ד - רבה של  
סנדרלנד ויו"ר מועצת גדולי התורה באירופה, שאף ביקש מחתנו לקבל על  
עצמו עול רבנות כדי להמשיך את שלשלת הרבנות של משפחת באב"ד -  
ואכן נאמנת תשל"ט נבחר לרבה של פוגאנו בשוויץ, תפקיד אותו נשא  
ומילא נאמנת גם לאחר מינויו לכהן פאר תחת אביו זי"ע בשנת תשמ"ב  
[בינתיים, בשנת התשנ"ה התאלמן ונישא בשנית לאלמנת הגרמ"ד שטיינורצל -  
ראש ישיבת באבוב וחותנו של הרבי מקרלין סטולין שליט"א], עד לשנת  
תשע"א, אז עבר להתגורר בצפת, ולאחמ"כ בירושלים.  
בניא כאן דבר חיזוק מספרו 'מבשר טוב' - עקבתא דמשיחא:  
"איש ישראל צריך לדעת: שהסטרא אחרא בעקבתא דמשיחא מטעה את  
בני ישראל בטעות גדולה, והאמת היא להיפך מכל מה שמבטל היצר  
הרע, את עבודת האדם. באמת עבודת בני ישראל גדולה וחשובה היא  
עד מאד. וקבלה בידנו מה שאמר הרה"ק רבי מרדכי מטשרנוביל  
זצקלה"ה בשם הבעל שם טוב הקדוש, בסה"ק לקוטי תורה [דף ג'  
זול"ק]: 'וצריך להאמין באמונה שלימה כשאדם מנענע אפילו באצבע  
קטנה, מנענע עולמות עליונים ורחניים. כמו שאמר הבעל שם טוב ז"ל,  
וצריך להבין כי כל האדם כלול מכל העולמות וד"ל'. עכ"ל". ואם גודל  
החשיבות של יהודי, שאם מנענע אצבעו הוא מנענע עולמות העליונים,  
קל וחומר שאם איש ישראל לומד  
ומתפלל, ומקיים תורה ומצוות, שהוא גדול  
יותר מנענע אצבעו. בודאי עבודת השם  
שלו באיזה מצב שהוא אף בלא  
הרגשי קדושה, מנענע כל העולמות  
ומאיר ומתקן העולם".  
נסיים בברכת הדיוטות שיזכה  
כ"ת הרבי שליט"א לעוד שנים  
רבוק, טובות ונעימות, בבריית  
גופא ונהורא מעליא, להנהיג  
את קהל עדתו ולהשפיע  
מהודו ותורתו על כלל  
ישראל, עדי יבוא גואל  
צדק במרהר בימינו אמן.  
פילום: באדיבות המעלים

הוספות ממורנו הגאון רבי שמואל הלוי רוטמן שליט"א  
לגליון 'דברי מאיר' - שבט התשפ"ד

הדברים נפלאים ביותר! ויש להוסיף:

- א. בענין מש"כ ב'מאמר החודשי' שחודש שבט קשור לתורה - יש לציין שמה שכתוב בפסוק: "הואיל משה באר את התורה" זה היה בחודש שבט, ולכן יש בו ענין גדול לתורה חוץ מענין ט"ו בכבש.
- ב. בענין התשובה בהלכה על קיפול הטלית באמצע קדיש (במכתב) - יש לציין שיש חילוק בין שני חלקי הקדיש, היינו יהא שמיה רבה"ל ל"דאמירן בעלמא" חמיר טפי כמבאר בפוסקים, ולפני זה ואחרי זה קל יותר, ויתכן שמרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל קיפל את הטלית בחצי זה של הקדיש ולא בין "איש"ר ל"דאמירן בעלמא".

שיעוריו של מורנו שליט"א

בשידור חי ובשידור חוזר דרך 'קול הלשון'

באתר ובמספר ישיר:

073-371-8679

שימו לב: ניתן להירשם לקבלת התראה (צינתוק)  
כשמתחיל שידור חי < הקישו # ואח"כ 2

הוצאות הדפסת הגליון נתנדבו

לרפואת ידידנו היקר הרב שמואל שמחה בן שרה הי"ו  
ולהבחל"ח לעילוי נשמת מרת רבקה גיטל ע"ה ב"ר פסח הי"ו  
זכות הרבים תעמוד להם

מהו 'פורים קטן', מתי ואיך חוגגים אותו?

על דברי השו"ע (סי' תרצ"ו ס"א) על דברי  
המשנה (מגילה ו' ע"ב): "אין בין אדר ראשון לאדר  
השני אלא קריאת המגילה וכו' ומשמע שמשנתה  
ושמחה יש לעשות, והביא שם השו"ע שאין נופלים  
על פניהם בפורים קטן כלו' בפורים של אדר א'  
ואין מספידין בו וכן הביא שם על שמונת  
להספיד עיי"ש, ובמ"א כתב שיש שכתבו לעשות  
בפורים קטן משתה ושמחה ממש אבל אין נוהגין  
כן, אך יש עניין להרבות בסעודה, ומסיים את  
דבריו: "וטוב לב משתה תמיד" וזכה מסתיים שו"ע  
או"ח - וכמו שאמר הבה"ח יהודה דניאל יודוף  
שיחי', וכוונת דבריו בפשטות היא שתמיד מתי שיש  
ספק האם עושים שמחה או לא? יש פסוק: "וטוב לב  
משתה תמיד" ואפשר להחמיר ולשמח... וכתב  
המ"ב שם שמה שיש להרבות בסעודה שכתב



כ"ק אדמו"ר מביאלא שליט"א  
פילום: באדיבות המעלים

הרמ"א זה רק ב"ד ואפילו לבני המוקפין שנוהגים  
לעשות את הפורים הגדול בט"ו בכל אופן פורים קטן  
הם צריכים לעשות ב"ד, וכתב שם בשער הצייון:  
"חיי"א ודלא כפרי חדש" עיי"ש, וממילא נמצאנו  
למדים שדעת רבינו ה"פרי חדש" היא שיש לעשות  
לבני המוקפין בט"ו ולא ב"ד היינו שכל מקום יעשה  
כמו שהוא נוהג בפורים גדול [ומה ששואל הרב אלחנן  
עוזר ברגר שיחי': למה הוא נקרא פורים קטן? כי לעומת  
הגדול שיהיה בעוד חודש אחריו הוא קטן אך לא שאינו  
חשוב כלל! יש מליצה שהיו שואלים את הילדים: אישה  
מעוברת מולידה ילד קטן ומה מולידה שנה מעוברת?  
והתשובה היא: "פורים קטן"!!! ומה ששואל עוד הרבי  
אלחנן עוזר ברגר שיחי': מה החשיבות של פורים זה הרבי  
יש באדר ב' את הפורים הגדול? אז יש לבאר עפ"י הגמרא  
(מגילה) שדנה באריכות האם בשנה מעוברת יש לעשות  
פורים באדר א' או באדר ב'? ומסקנתה - וכמו שאומר  
הבה"ח פרץ יהודה פרנקוביץ שיחי' - היא שיעדיך לעשות

### קאירת פנים

הלכה, אגדה ומנהג  
בעניני דיומא

חודשי גאולה הסמוכים זה לזה, אך רואים שוליו זה היה  
כבר פורים באדר א' וממילא נלמד את גודל חשיבות עניין  
פורים קטן, יש לציין שבזוה יובנו דברי רש"י (תענית כ"ט  
ע"א): "משנכנס אדר מרבין בשמחה" - "ימי ניסים היו  
לישראל פורים ופסח", ומורנו הגאון ר' שמואל הלוי  
רוטמן שליט"א אמר לי שיש מי שסובר שיש  
לעשות בשני הימים שמחה גם ב"ד וגם בט"ו.

(מתוך 'השיעור השבועי' של מורנו שליט"א  
ד' טבת התשפ"ב, גליון מס' 175)

### פורטל התוכן התורני של מורנו שליט"א

< ארכיון גליונות 'דברי מאיר' < ארכיון שיעורי מורנו שליט"א < קונטרסים < גלויות < שאלות למורנו שליט"א < ועוד

או בלחיצה על הקישור: מכון 'דברי מאיר'

חפשו: מכון דברי מאיר / רבי מאיר סנדר